

David Chipperfield

Rums Mark Isitt möter David Chipperfield under ett av hans numera frekventa Sverigebesök. De möts över ett glas vatten, och samtalar om betydligt tyngre spörsmål.

Text **Mark Isitt**

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

STUREGATAN, STOCKHOLM, 24 oktober 2016. Man hör hans baryton genom salongsdörrarna. Den penetrerar som en mistlur. Låter bestämd. Den penetrerar som en mistlur. Låter bestämd. Men vänlig och respektfull. Och när före detta stadsbyggnadsdirektören Susanne Lindh, numera vd i Nobelhuset AB och ansvarig för att förverkliga hans Nobel Center, smiter ut för att gå på toaletten ser hon glad, nästan upprymd ut. Trots att mötet pågått i över två timmar.

Engelsmannen David Chipperfield, 63, är på Stockholmsbesök. Igen. Det har blivit några stycken sedan tävlingsvinsten 2014. Projektet på Blasieholmens kaj går inte som planerat. Till och med kungen har opponerat sig – Hans majestät hör ju till grannarna – och Chipperfield kan inte förstå varför; hans mässingsskimrande byggnad ska ju vara öppen för allmänheten, bygget kommer knappt kosta en skattekrona, och beställaren är självaste Nobel, en av världens mest ansedda organisationer.

17:25, en knapp halvtimme efter utsatt tid, öppnas dörrarna. Sir David följs av Lindh och Lars Heikensten, vd för Nobelstiftelsen. Hans karakteristiska vita jeans och svarta T-shirt är tillfälligt utbyttta mot en kritstrecksrandig kostym och vit skjorta som rimmar bättre med Nobelstiftelsens ståndsmässiga högkvarter, ritat av Ragnar Hjorth.

REBECKA OXELSTRÖM [KOMMUNIKATIONSCHEF FÖR NOBEL CENTER]: Här kommer de! David! Here is Mark.

MARK: Hello there.

REBECKA: And David.

DAVID CHIPPERFIELD: How are you? Good to meet you.

REBECKA: Jag tror vi går upp till vårt kontor, för de kommer att låsa här nere om en stund.

SIR DAVID: Alright. [Oxelström leder vägen uppför trappan]

SIR DAVID: Kallt! Vintern är på väg.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

MARK: Att vintern kommer, det vet vi, men kommer Bob Dylan?

REBECKA: Vi jobbar på det. [öppnar en dörr in till ett konferensrum] Ni kan sitta här inne, i det stora rummet. Vill ni ha lite vatten?

MARK: Gärna, tack.

SIR DAVID: Okay. Let’s get started. [Oxelström lämnar]

MARK: Du har fullt upp när du är i Stockholm?

SIR DAVID: Njae, det är ingen fara.

MARK: Jag pratade nyligen med Peter Ohrstedt. [projektchef för arkitekttävlingen för Nobel Center]

SIR DAVID: Okej?

MARK: Och Peter undrar vad du tycker om hans och Nobels hantering av tävlingen? Vad skulle du ge dem för betyg?

SIR DAVID: Ja, för det första har de hanterat allt med väldig öppenhet och det ska man inte underskatta. Du vet, det finns många tävlingar som är invecklade och hemlighetsfulla och [sms-pling i hans telefon] där processen är dåligt dokumenterad och resultatet därför kan ifrågasättas [pling]. Så, både i tävlingskedet och därefter har de jobbat med stor tydlighet och öppenhet. Having said that, att realisera en stor offentlig byggnad är svårt, oavsett stad, så man måste arbeta strategiskt med de frågor som kan förväntas uppstå. Sådana frågor springer ur såväl processen som det administrativa och, inte minst, den allmänna opinionen. Och, du vet, hur bemöter man den allmänna opinionen [pling] utan att övervärdera eller nedvärdera den? Man ska inte övervärdera den för det är självklart att större projekt som detta vällar reaktioner. Å andra sidan ska man inte avfärda den heller eftersom åsikterna representerar ett ärligt engagemang. Så, eh, alltså, om jag ska vara brutally honest, som grupp har vi inte lyckats kommunicera byggnadens roll och

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

syfte och kvaliteter tillräckligt tydligt. Konsekvensen av detta är att byggnaden lämnats åt sitt öde. [pling] Vi har givit kritikerna öppet mål. Det har blivit fritt fram att kritisera, ”Åh, den där byggnaden är för hög, för bred, för fet, för gul”. Du vet. [pling] Jag envisas med att svara att jag inte vet om byggnaden är för stor eller för fet för jag vet inte hur stort ett Nobelcenter ska vara ...

MARK: Så klart, för det har ju aldrig funnits något.

SIR DAVID: Så om du ifrågasätter varför byggnaden behöver vara så stor, ”Kan du inte göra den hälften så stor?”, då svarar jag, ”Jo, men då får du bara halva programmet”. Om du tittar tvärs över vattnet, på Vasamuseet, det är en stor byggnad. Men jag är rätt säker på att ingen sa att den skulle vara mindre för ...

MARK: ... för då hade inte båten fått plats.

SIR DAVID: ... då hade inte båten fått plats. Det finns ett kritiskt läge då även Nobelhuset blir som en båt. Du kan skära bort olika delar men till slut är båten inte längre sjöduglig.

MARK: Den sjunker.

SIR DAVID: Yeah. En avgörande del av den diskussionen är förstås huruvida auditoriet ska vara kvar i huset eller ej.

MARK: Har det faktiskt varit uppe till diskussion?

SIR DAVID: Ja, den frågan har i alla fall legat och bubblat. Vissa kritiker har sagt att, ”Eftersom auditoriet är så stort blir byggnaden så stor, så låt oss bara eliminera auditoriet”. Men ärligt talat, det är som att säga, ”Ta ut båten”. Auditoriet och Nobelceremonin är av avgörande betydelse för byggnaden, det har Nobelorganisationen hela tiden betonat. Så för att summera, jag tycker inte att vi lyckats kommunicera byggnadens betydelse och dess historia, dess berättelse. Och det har förvänat mig att folk i Stockholm inte ser detta som en offentlig byggnad, utan snarare som Nobels byggnad. Hang on! 80 procent av byggnaden, 84 procent till och med, är öppen för allmänheten.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Så det är liksom inte 60 procent kontor och en liten museisnutt. Det är en publik byggnad till över 80 procent. Som besökare kan du röra dig fritt i över 80 procent av byggnaden! Enligt mig indikerar det att detta är en publik byggnad. Visst, den finansieras på annat sätt, med privata medel, men de allra flesta städer skulle ju göra vad som helst för att få en publik byggnad som inte finansierades av skattepengar. För mig ter det sig som det bästa av två världar. Så för en utomstående, för mig, är det underligt att Nobel verkar ha högre anseende internationellt än i Sverige och Stockholm. Jag vågar påstå att vilken annan stad som helst i världen, om du dyker upp med det här programmet, och de frågade, ”Har ni pengarna?”, ”Ja, åtminstone det mesta”, ”Och ni kan ta hand om verksamheten?” ”Ja, absolut”, då skulle de direkt säga, ”Ge det till oss, vi tar det!” Varenda stad i hela världen. Och ändå tvekar Stockholm, man säger ”Njaaee, det är ju inte riktigt en publik byggnad och det är ju Nobel och kanske är det en smula elitistiskt ...”

MARK: Elitism är farliga grejer i Sverige.

SIR DAVID: Yeah. Så det förvånar mig, det måste jag säga. Utmaningen nu är att förklara vilken roll den här institutionen kan spela för Stockholm.

MARK: Vill du personligen bli mer delaktig i den här kommunikationsprocessen? Känner du att du har fått en chans att försvara din byggnad?

SIR DAVID: Ja, det tycker jag nog att jag har. Jag har försökt i alla fall. Nobelorganisationen har förstås varit noga med att inte förhäva sig, de har inte velat skrika och gapa alltför högt om sitt projekt [pling]. I Amerika hade de ju bara bulldozrat sig fram, ”Get outta da way! [på Brooklyndialekt] Vi har pengarna, det här kommer bli toppen!” Du vet, mer ”Trumpish”, ”Make Nobel great again!” Men här är man långt mer modest och diskret. Men nu hyser man ett visst mått av tillförsikt. Staden har ju godkänt projektet och det finns en större insikt om projektet även inom Nobelorganisationen, något som tillätit oss att tala lite öppnare om hur den här byggnaden kommer att

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

fungera. Man kan förstås tycka att, ”Borde ni inte ha klart för er vad byggnaden ska innehålla och hur den ska fungera innan ni designar den och presenterar den för staden?” Jo, om det var ett museum vi skulle bygga, då hade det varit lättare, men ingen har faktiskt byggt ett Nobelhus tidigare.

MARK: Men programmets olika ingredienser har väl varit tydligt angivna från start?

SIR DAVID: På samma sätt som ingredienserna i en soppa är tydligt angivna. Men för att soppans ingredienser ska förvandlas från enskilda komponenter till en smakfull soppa behövs en kemisk process. Man vet att en av ingredienserna ska vara ett museum, man vet att en av ingredienserna ska vara ett auditorium, man vet att en ska vara kontor, man vet att en ska vara kafé, att en ska vara butik, men hur uppgår dessa till en smakfull helhet? Ska de som besöker museet också ha en känsla av auditoriet? Ska de som går på en konferens eller en föreläsning också få en känsla av museet? Eller är det som i ett varuhus där du kommer in och säger att, ”Jag har kommit hit för att se den permanenta utställningen”, ”Okej, den är på våning ett”. ”Jag har kommit för att besöka Nobelloungen.”, ”Jaha, det är på våning fem.” Eller är detta mer som Kulturhuset [på Sergels torg], en plats att uppehålla sig på.

MARK: Nobelstiftelsen har i media betonat vikten av just mötesplatserna.

SIR DAVID: Det kommer framför allt att röra sig om vetenskapliga konferenser, tror jag. Och detta är ett upplägg som tillkommit de senaste två åren, det fanns inte tydligt specificerat från början. Då hade vi ett auditorium för 1 300 besökare, för Nobeldagen, den tionde december, men sedan började man tänka, ”Vad ska vi med det till resten av året?” Så nu, det som hänt är att man enats om att det centrala med huset, dess huvudsyfte, är dialog. Auditoriet ska vara en plats för konferenser, föreläsningar och möten där man diskuterar dagens stora och angelägna frågor. Tack vare Nobelpriset kommer huset kunna attrahera experter som annars hade varit svåra att locka.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

Sturegatan i Stockholm, 2016. Bilden är tagen från en av de många intervjuerna som gjorts för dokumentärfilmen om byggnaden.

MARK: Betraktar du fortfarande auditoriet som juvelen i byggnaden?

SIR DAVID: Ja, det gör jag. Byggnaden är en plats för möten och debatt. Museidelen av huset, som också är väldigt viktig, är där för att understödja mötesverksamheten. Detta är inte ett museum med en konferensavdelning, utan detta är en mötesplats med ett museum som en del av programmet. Och därför har vi jobbat hårt på att auditoriet ska vara något som fungerar året runt, inte bara en kväll per år. Det här huset ska bli något av en garant för det fria samtalet.

MARK: Och en stor turistattraktion?

SIR DAVID: Absolut. Stiftelsen har gjort flera undersökningar som visar att turister vill komma hit och lära sig mer om Nobel, och för närvarande finns det inte mycket information att få.

MARK: Det enda som finns är väl Nobelmuseet i Gamla stan.

SIR DAVID: Nobelmuseet är okej. Inte jätteintressant, men det beror på att de inte har särskilt mycket plats. Och det säger sig självt, artefakter är inte det mest lockade i världen, men om man paketerar dem rätt, förmedlar historien, om man lyckas förklara arbetet bakom respektive pris – om du exempelvis hade kunnat gå in och se bilder från Bob Dylans liv, lyssna på [pling] Dylan, du vet – då hade det varit en annan sak.

MARK: Vad är din åsikt om årets litteraturpristagare?

SIR DAVID: Han är en av mina hjältar. Jag är fortfarande alldeles, alldeles upprymd [Svenska akademiens tillkännagivande hade gjorts en dryg vecka tidigare]. Jag kan förstå dem som hävdar att man inte bör ge priset till honom. Jag tyckte förra årets pristagare, Svetlana Aleksijevitj, var alldeles fantastisk, jag läser flera av hennes böcker just nu. Men jag tycker att priser ska vara en smula kontroversiella. Jag tycker att Dylan är en av de mest extraordinära kulturella figurerna vi har och jag tycker att det fantastiskt att tilldela honom priset. ►

”Byggnaden har lämnats åt sitt öde. [pling] Vi har givit kritikerna öppet mål. Det har blivit fritt fram att kritisera, ’Åh, den där byggnaden är för hög, för bred, för fet, för gul’. Du vet.”

”Johan(Celsing) känner jag rätt väl och han är sofistikerad och kultiverad och det är en olycka när man måste tävla mot så trevliga konkurrenter.”

Jag tycker kanske att det är lite märkligt att han inte svarat, men samtidigt är det ju precis vad vi förväntar oss av honom.

MARK: Precis. Han har ett stort mått av integritet. Det uppvisar du också, tycker jag.

SIR DAVID: Vi vet inte om det är integritet eller om han bara är ouppfostrad.

MARK: Jag antar att du kommer närvara vid prisceremonin?

SIR DAVID: Japp. Jag har varit med två gånger redan. Det är kul. Kanske lite dammigt.

MARK: Som sig bör, antar jag.

SIR DAVID: Jo. Jag har aldrig tidigare behövt ha frack på mig. Och jag som trodde Storbritannien var konservativt.

MARK: Men när du adlades då?

SIR DAVID: Då behöver man inte ha frack på sig. Man behöver bara ha mörk kostym.

MARK: Du nämnde Kulturhuset, ritat av Peter Celsing. Jag antar att du varit i kontakt med Johan Celsing, Peter Celsing son? Han var ju en av dina konkurrenter om Nobel-uppdraget.

SIR DAVID: Ja, absolut. Jag respekterar honom väldigt. En fantastisk arkitekt.

MARK: Liksom hans far.

SIR DAVID: Ja, självklart. Johan känner jag rätt väl och han är sofistikerad och kultiverad och det är en olycka när man måste tävla mot så trevliga konkurrenter.

MARK: Var du bekant med Peter och Johan Celsing arbeten innan du påbörjade det här projektet?

SIR DAVID: Ja. Särskilt pappans förstås.

MARK: Vad tycker du om Stockholm och dess arkitektur?

SIR DAVID: Well, jag vet att staden fick utstå en del på 1960- och 1970-talen, att här förekom en del förskräckliga bostadsprojekt. Men jag måste säga, om du tittar på centrala Stockholm ... Det är en rätt makalös stadsplan med en förhållandevis intakt bebyggelse. Jag skulle vilja påstå att Sverige har relativt bra efterkrigsarkitektur, det finns några riktigt fina byggnader här från 1950-, 1960- och 1970-talen.

MARK: Vilka?

SIR DAVID: Nja, det räcker att du går nedför gatan här [mot Stureplan] så ser du flera fina hus med stenfasad och fönsterramar i trä, från 1950- och 1960-talet. Anspråkslösa men välbyggda. Det är väldigt svårt att hitta så gedigna byggnader från den här perioden. Så er moderna arkitektur, både före och efter kriget, den tycker jag har en beständighet och kvalitet som är rätt unik. I de allra flesta andra städer ger moderna byggnader folk en anledning att tycka illa om arkitekter, men här tycker jag att ni lyckats undvika de värsta fallgroparna. Jag vet att kritik har riktats mot en del nya projekt, och jag är nog benägen att instämma i den klagokören, men generellt är ju Stockholm en av de verkligt fantastiska städerna i världen. En väldigt övertygande stadsplan, som sagt, som möter vattnet, du har det urbana och det maritima på en och samma gång. Det är spektakulärt. Och väldigt vackert. Och det är ett civiliserat samhälle, er form av socialdemokrati framstår som väldigt tilltalande, och det är uppenbarligen ett väldigt demokratiskt samhälle med stor konsensussträvan vilket betyder att när du gör något som sticker ut, som Nobel Center, då blir det problem.

MARK: Men du är van vid konflikter.

SIR DAVID: Ja.

MARK: Och med tanke på vilka projekt du är involverad i kanske du rentav omfamnar konflikter?

SIR DAVID: Jo, vi tenderar att hamna i lite blåsväder.

MARK: Det får man räkna med om man griper sig an Neue Nationalgalerie av Mies och Metropolitan Museum i New York och Neues Museum [i Berlin] och Nobel...

SIR DAVID: Och Haus der Kunst i München. Ett väldigt känsligt projekt.

MARK: Alla mycket kontroversiella.

SIR DAVID: Ja, vi dras till dem. Det har blivit så efter Neues Museum. Det faktum att vi överlevde hela den processen, att vi kom ut i andra ändan med ett relativt intakt anseende, det har gjort att vi ofta blir tillfrågade när det kommer till känsliga uppdrag.

MARK: När man promenerar igenom den byggnaden märker man inga tecken på kompromisser. Ni lyckades värna er idé, trots all kritik.

SIR DAVID: Det är för att vi lyckades kontrollera processen, alla olika inblandade, och Berlinbornas känslor.

MARK: Jag förmodar att det är svårt att jämföra med det här projektet, men var en av framgångsfaktorerna i Neues Museum att du var mer involverad i debatten? Var du mer synlig i den processen än du hittills varit i Nobelprojektet?

SIR DAVID: Nej, det skulle jag inte vilja påstå. Den stora skillnaden är att det huset existerade, frågeställningen var därmed allmängiltig. Problemet här är att vi inte lyckats presentera Nobelprojektet som ett allmänintresse. Det tycker jag att Nobelcentret bör vara, det bör engagera alla stockholmare. Jag kan inte förstå varför stockholmarna inte säger: "Look, for heaven's sake, bygg Nobel Center! Bygg det nu! Kanske det är lite för stort, kanske det ligger lite fel, men jag står bakom idén, att den här institutionen som gjort så enormt mycket för Sverige och Stockholm och för världen ska få lov att bygga sig ett eget hus. Om de säger att de har resurserna, let them do it!" ►►

Men för närvarande är det svårt att ens komma så långt i samtalet. ”Tycker du inte att Nobel Center borde byggas?” ”Njae, jag vet inte, behöver vi verkligen ett Nobelcenter?” Då är det lättare om man har en byggnad som alla vet behöver restaureras. Neues Museum skulle återuppbyggas, det var beslutat. Så den enda frågan var hur återuppbyggnaden skulle ske. Skulle det se ut som jag föreslog eller som någon annan föreslog. Det var den enda fajten jag behövde ta.

MARK: Skulle du säga att det projektet formade dig som arkitekt? Du uppvisar ju en förmåga att fusionera nytt och gammalt. Jag ser dig som en stram modernist, men på samma gång är du också klassicist. Håller du med?

SIR DAVID: Ja, det gör jag väl. Jag är inte intresserad av arkitektur som en form av självreflekterande konstnärskap. Det finns så många av mina kolleger som först och främst bygger sina karriärer, deras varumärke är viktigare än allt annat, och det där tycker jag inte är vidare intressant. Jag är intresserad av arkitektur som hittar sin plats i ett större sammanhang. Det finns tillfällen där det inte finns särskilt mycket av ett sammanhang och då behöver arkitekturen vifta på armarna lite mer. Och sedan finns det sammanhang där kontexten är så definierad att du knappt behöver göra någonting. Som i [den pågående] renoveringen av Mies Neue Nationalgalerie. Där gör vi nästan ingenting. Och jag är helt okej med det, jag har inget behov av att kunna spatsera omkring och peka på vissa delar. ”Se vad fint jag gjort”. Inte alls. Vi har lyckats med något mycket viktigare. Vi har förhindrat att Mies was fucked up. Och det har vi fått kämpa stenhårt för. Folk har frågat, ”Varför grep du dig an det där projektet?” och jag har svarat, ”För alla andra hade sabbat det”. Vilket förstås låter arrogant, men jag vet att det är sant. Inget annat kontor i Berlin hade klarat av det.

MARK: Men hur mycket kunde egentligen ha förvanskats? Det är ju en så reducerad byggnad att det väl knappt går att fela?

SIR DAVID: Just därför. [pling] Om de saker som

inte fungerade i den byggnaden hade åtgärdats på rutinmässigt vis, då hade exempelvis fönsterkarmarna gjorts tre gånger tjockare än Mies designade dem.

MARK: Känner du att din arkitektur gagnas av debatt?

SIR DAVID: Ja. Jag tror alla arkitekter gör ett bättre jobb när de utmanas. Eller förresten, det är inte helt sant. Det finns monumentala personligheter, som Peter Zumthor, som knappast behöver någon att bolla med. Jag får en känsla av att Zumthor torterar sig själv till den milda grad, att han är sin egen värsta kritiker.

MARK: Tror du en sådan som Frank Gehry, din konkurrent om Neues Museum-uppdraget, behöver någon att bolla med?

SIR DAVID: Kanske inte. Kanske inte. Men, having said that, den bästa fasaden som Gehry någonsin gjort i en europeisk stad finns i Berlin, på Pariser Platz, för den där banken [DZ Bank], du vet. Och det var tydligen en enorm kamp. Stadsarkitekten slog ner på honom hela tiden, kritiserade honom gång efter annan, och det slutade med att Gehry kände sig överkörd, han var inte nöjd med resultatet. Men jag tycker att det är en helt fantastisk fasad. Jag tror att det faktum att han stötte på så mycket motstånd var bra. [pling]

MARK: Jag förstår det som att du snart behöver röra på dig. Ska vi slå följe till ditt hotell så jag kan ställa mina sista frågor på vägen?

SIR DAVID: Nej, det är ingen fara. Vi pratar nu. Och jag ska förresten inte tillbaka till hotellet, jag ska träffa någon på stan.

REBECKA: [knackar försynt på dörren] Börjar ni bli klara?

MARK: Fem minuter till?

REBECKA: Om det är okej för dig, David?

SIR DAVID: Javisst, inga problem.

MARK: Perfekt. Tack. Det faktum att du griper dig an de här kontroversiella projekten har förstås att göra med din bredd som arkitekt, men rimligen också med dig som person. Du framstår som något av en diplomat.

SIR DAVID: Njae, det vill jag inte påstå att jag är. Jag ser arkitektur mer och mer som ett kollektivt arbete, inte som en ensam persons verk. Min generation fostrades att beundra den heroiske arkitekten, den som gick sin egen väg, som slogs mot omvärlden. Jag tycker inte att det är det arkitektur handlar om längre. Jag tycker att arkitektur handlar om att göra våra samhällen begripliga, om att bekräfta den fysiska miljön där vi lever, för det är så mycket annat i samhället i dag som tenderar att erodera betydelsen av det fysiska.

MARK: Som vad då?

SIR DAVID: Spekulativa kontorshus. Skitfula affärer. Den allmänna kvaliteten på det som byggs blir bara sämre och sämre. Folk tycks inte längre vilja investera tid och pengar i våra omgivningar, de vill bara casha in. Därför är det viktigt att vi arkitekter gör det vi ska göra med stor omsorg. Det är en skyldighet vi har gentemot samhället, för i dag litar inte samhället på arkitekter. Man litar inte på arkitekturen och man litar inte på arkitekterna. Varför är det så? Jo, för att de tror att vi alla är där ute och promotar oss själva och våra karriärer och att vi bygger solitärer som inte bryr sig om sitt sammanhang. Och de har inte hundra procent fel.

MARK: Som jag sa, du är en diplomat.

SIR DAVID: Du vet, när jag basade för Venedig-biennalen, då var mitt tema ”Common ground”. Jag var intresserad av att ifrågasätta hela det här syndromet. Varför ska den ena arkitekten försöka överglänsa den andra, varför är min stil så mycket tjusigare än din stil? Min poäng var att vi borde lägga ner vapnen och medge att vi alla gör ungefär samma sak. För när man sitter i en bar med sina konkurrenter, oavsett om det är Jacques Herzog eller någon annan, då återberättar man samma historier, redogör för samma kamper. ►►

”Folk tycks inte längre vilja investera tid och pengar i våra omgivningar, de vill bara casha in. Därför är det viktigt att vi arkitekter gör det vi ska göra med stor omsorg.”

”Man kan inte förändra världen utan att handskas med det komplexa. Man kan inte förlita sig på någon Donald Trump som ska förenkla allting och tala till våra mest primitiva instinkter.”

Dessutom har de allra flesta arkitekter lärt sig att tro att det de gör är bra för samhället. De vaknar på morgonen och går till sitt kontor och övertygar sig själva om att de gör samhället en tjänst. Det måste man tro, att man genom att bygga gör världen till en bättre plats. Oavsett vilken arkitekt du frågar skulle de nog svara det.

MARK: Tror inte du på det?

SIR DAVID: Jo, absolut! Men hur kommer det sig då att samhället inte håller med? Varför lyckas vi inte kommunicera detta? Jag tror det beror på att även om de flesta arkitekter hävdar att de vill göra gott så är det faktiskt inte så många som gör det. Så jag tror inte att det handlar så mycket om att vara diplomatisk, utan mer om vad man lägger i begreppet arkitektur. På vårt kontor är vi väldigt engagerade i projekt som ger mening, som har kraft att förändra. Så när du säger att vi gör komplicerade projekt så stämmer inte det riktigt, vi är snarare attraherade av projekt som betyder något. Att restaurera Mies van der Rohes Neue Nationalgalerie, att försäkra oss om att Mies' monument, den kanske sista utopiska byggnaden inom den modernistiska rörelsen, inte förstörs ... Jag kommer att vara väldigt glad när jag blir gammal [pling] och kan se tillbaka på det arbetet. Det är ett synnerligen meningsfullt projekt. Precis som det är meningsfullt att jobba med Haus der Kunst i München eller Neues Museum eller, inte minst, den här byggnaden. För mig är Nobelcentret, du vet, Nobel är en organisation som vill [pling] inspirera människor att förändra världen. Att få

lov att rita en byggnad för den här organisationen, Jesus, det är ju fantastiskt! Fantastiskt! Tänk om vi kan skapa en plats för dialog dit människor från hela världen kommer för att inspireras, där Nobel genom sin auktoritet, en auktoritet som de förtjänat och som resten av världen är beredd att förära dem, gör skillnad. Det är naturligtvis enormt lockande.

MARK: Och gör huset till allt annat än ett elitistiskt projekt.

SIR DAVID: Totally. Totally. Jag tycker inte att Nobel är det minsta elitistiskt. Ceremonin, då alla sätter på sig frack och balklänningar och lustiga attiraljer, det får det förstås att framstå så, men det är bara en gång per år. I England får vi dessutom aldrig se det där, man livesänder inte ceremonin. Men här i Sverige tror jag att det legat projektet till last.

MARK: Dessutom finns det ett behov av en institution som faktiskt förklarar vad de här herrarna och enstaka damerna faktiskt har kläckt för idéer. Förutom herr Dylan är samtliga årets pristagare okända för mig.

SIR DAVID: Jag tror faktiskt att det finns ganska många som vet mer än så. Nobel har fått enormt genomslag på sociala medier, där diskuteras de olika pristagarnas bidrag på bredden och på djupet.

MARK: Men visst tusan är det komplext det de gör?

SIR DAVID: Absolut. Men man kan inte förändra världen utan att handskas med det komplexa. Man kan inte förlita sig på någon Donald Trump som ska förenkla allting och tala till våra mest primitiva instinkter.

MARK: Jag tycker att vi avslutar där. Tack för att du tog dig tid.

SIR DAVID: Ett nöje.

REBECKA: [smyger upp dörren] Är ni klara?

MARK: Japp.

REBECKA: Då går vi. [leder vägen ner för trappan] Hade du ingen rock, David?

SIR DAVID: Nej, jag kom så här. Jag visste inte att det skulle vara så kallt.

MARK: Och när kommer du tillbaka härnäst? Är det den tionde december, på Nobeldagen?

SIR DAVID: Ja, precis. Jag hoppas ju få träffa Bob.

REBECKA: Det hoppas vi alla.

SIR DAVID: Jag har en smygande känsla av att han inte dyker upp. ■